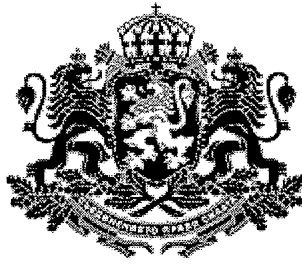

За съдържание
 26.10.09.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
 МИНИСТЪР НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ И БЛАГОУСТРОЙСТВОТО

Изм. № 11-00-286.....
 23.10.09г.....

ДО
 КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
 НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

С Т А Н О В И Щ Е

от Росен Плевнелиев – министър на регионалното развитие
 и благоустройството

По конституционно дело № 12 / 2009 г.

относно искане на главния прокурор на Република България за установяване
 противоконституционността на чл. 2 от Закона за уреждане правата на граждани с
 многогодишни жилищно-спестовни влогове (обн. ДВ, бр. 82 от 1991 г., изм. ДВ, бр. 44
 от 2009 г.); на § 7, т. 1 в частта относно чл. 7, ал. 3, на § 10, на § 11, ал. 3 и на § 12 от
 Преходните и заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на
 Закона за уреждане правата на граждани с многогодишни жилищно-спестовни влогове
 (обн. ДВ, бр. 100 от 2008 г., изм. ДВ, бр. 44, от 2009 г.)

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,
 УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,**

С определение от 29 септември 2009 г. Конституционният съд е допуснал за
 разглеждане по същество искането на главния прокурор за установяване

противоконституционността на чл. 2 от Закона за уреждане правата на граждани с многогодишни жилищно-спестовни влогове; на § 7, т. 1 в частта относно чл. 7, ал. 3, на § 10, на § 11, ал. 3 и на § 12 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за уреждане правата на граждани с многогодишни жилищно-спестовни влогове. Министърът на регионалното развитие и благоустройството е конституиран като заинтересована страна по делото.

В искането си до Конституционния съд главният прокурор предлага да се обявят за противоконституционни, като противоречащи на чл. 4, ал. 1 и чл. 17, ал. 5 от Конституцията на Република България, разпоредбите на чл. 2 от Закона за уреждане правата на граждани с многогодишни жилищно-спестовни влогове (ЗУПГМЖСВ), на § 7, т. 1 в частта относно чл. 7, ал. 3, на § 10, на § 11, ал. 3 и на § 12 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за уреждане правата на граждани с многогодишни жилищно-спестовни влогове.

Развиват се съображения, че чл. 2 от ЗУПГМЖСВ противоречи на чл. 4, ал. 1 от Конституцията на Република България, според който нашата страна е правова държава и принципът на правовата държава изисква основите на правовия ред, заложен в Конституцията на Република България, да важат в еднаква степен за всички правни субекти – решение на Конституционния съд № 22 от 10 декември 1996 г. по к.д. № 24/96 г. Според главния прокурор противоречието се изразява в това, че не всички граждани имат право на компенсация, а само тези, описани в чл. 2 от закона. Твърди се още, че подобно разрешение противоречи и на чл. 17, ал. 5 от Конституцията на Република България, тъй като част от гражданите губят правата, които са притежавали във връзка с жилищно-спестовните влогове и се лишават от правото на каквото и да е обезщетение. По отношение на разпоредбата на § 7, ал. 1 от Закона за изменение и допълнение на Закона за уреждане правата на граждани с многогодишни жилищно-спестовни влогове в частта му относно ал. 3 на чл. 7, се посочва, че също противоречи на чл. 4, ал. 1 и чл. 17, ал. 5 от Конституцията на Република България, защото гражданите, които са придобили или започнали изграждането на жилища преди 3 август 1992 г. се лишават от правото на парична компенсация. Правилото на § 11, ал. 3 от Преходните и заключителни разпоредби на ЗИДЗУПГМЖСВ според главния прокурор е в противоречие с чл. 4, ал. 1 и чл. 17, ал. 5 от Конституцията на Република България..

Считаме, че искането на главния прокурор е неоснователно, като излагаме следните съображения за това:

Съгласно чл. 4, ал. 1 от Конституцията на Република България, Република България е правова държава. Тя се управлява според Конституцията и законите на страната. Именно със закон са регламентирани условията и реда за уреждане правата на граждани, притежаващи жилищно-спестовни влогове в Държавна спестовна каса към 31 декември 1990 г. „Правова държава” според чл. 4, ал. 1 от Конституцията на Република България не означава поемане изцяло на задължения само от страна на държавата, а предполага принципни предпоставки за гарантиране на правата на гражданите чрез определяне на задълженията им. Задължението на държавата по отношение на защита на правата на гражданите, е да предприеме и извърши необходимите действия за създаване на нормативна база, която да обезпечи реалната възможност на гражданите да се ползват от предоставеното им право. Законодателят преценява по целесъобразност каква система да приеме и въз основа на какви принципи се осъществява защитата на правата на гражданите. Действително, поставени са определени условия за придобиване право на компенсация, но те са установени със закон. Подобни задължения, отнасящи се до определени групи граждани са регламентирани и в други закони – ЗОСОИ, ЗВСОНИ и др.

Законът, с първоначално заглавие „Закон за уреждане на жилищните въпроси на граждани с многогодишни жилищно-спестовни влогове”, е приет през месец октомври 1991 г., като основната му цел е финансовото компенсиране на граждани с доказани жилищни нужди, притежаващи жилищно-спестовни влогове, открити в Държавна спестовна каса, чрез левова индексация на определените спестовни числа. В чл. 2 на закона са изброени условията, при наличието на които може да се докаже жилищната нужда.

Жилищно-спестовни влогове са откривани до 31.12.1990 г. по Наредбата за кредитната дейност на Държавната спестовна каса (отм.), с цел получаване на заеми за строеж или покупка на жилища. Държавната спестовна каса е извършвала ежегодно заемоопределяне, като е определяла спестовно число, над което заемоискателите придобиват право на участие за покупка на жилища, изградени от държавата. Спестовните числа са определяни по формула в зависимост от времепрестояването на влога и размера на записания заем.

След настъпилите през 1990 г. и 1991 г. промени в икономическата и финансовата система у нас и полученото се сериозно обезценяване на влоговете през този период, държавата е предприела, с коментирания закон, действия, които да осигурят определени финансови компенсации на част от гражданите и то на тези, които имат доказана жилищна нужда и предприемат инициатива, съответстваща на предназначението, за което е искан заем – придобиване на жилище.

На практика законът е работещ след приемане на измененията и допълненията в него през 1992 г. (обн., ДВ, бр. 62 от 31 юли 1992 г.). Тогава се създава и § 9 от Заключителните разпоредби на ЗИДЗУПГМЖСВ със следното съдържание: „Паричните компенсации по реда на чл. 7 се ползват само от гражданите, които придобиват жилища или започват изграждането на такива след влизане в сила на това изменение и допълнение на закона.”

Впоследствие този текст, с известна редакция, става ал. 3 на чл. 7 от ЗУПГМЖСВ, в която като ограничителна дата се посочва денят на влизане в сила на изменението и допълнението на закона – 3 август 1992 г.

С измененията и допълненията на закона, обнародвани в Държавен вестник, бр. 100 от 2008 г., в Преходните и заключителни разпоредби на ЗИДЗУПГМЖСВ се създава § 11, в който разпоредбата на ал. 3 гласи: „Право на легова индексация по чл. 7, ал. 1 имат лицата, включени в окончателните списъци по чл. 4, които са придобили или започнали изграждане на жилище, в срок до 5 години от влизането в сила на този закон.”

Целта на разпоредбите в § 11, включително на тази по ал. 3 е да се определи точно размера и се планира оптимално изпълнение на ангажимента, поет от държавата към спестителите.

Фактът, че не всички граждани, а само тези, описани в чл. 2 и чл. 7, ал. 3 от закона и § 11, ал. 3 от Преходните и заключителни разпоредби на ЗИДЗУПГМЖСВ имат право на компенсация не противоречи на чл. 4, ал. 1 от Конституцията на Република България, където се провъзгласява принципът, че Република България е правова държава и се управлява според Конституцията и законите на страната.

Принудително отчуждаване на собственост за държавни и общински нужди може да става само въз основа на закон при условие, че тези нужди не могат да бъдат задоволени по друг начин и след предварително и равностойно обезщетение, постановява чл. 17, ал. 5 от Конституцията на Република България. Считаме за

неоснователно и твърдението, че чл. 2 и чл. 7, ал. 3 от закона и § 11, ал. 3 от Преходните и заключителни разпоредби на ЗИДЗУПГМЖСВ противоречат на чл. 17, ал. 5 от Конституцията на Република България, тъй като според него част от гражданите губят правата, които са притежавали във връзка с жилищно-спестовните влогове и се лишават от правото на каквото и да било обезщетение. В случая не е налице отчуждаване на собственост и конституционната норма, на която се позовава главният прокурор е несъотносима към искането по делото. Вложителите не са лишени от права и нищо не им е отнето. Голяма част от средствата по влоговете в ДСК, открити към 31.12.1991 г., към края на 1991 г. са изтеглени от касата и пренасочени към новооткритите търговски банки. Що се отнася до спестовните числа, те не са пари, а математически показател, определящ и степенуващ правото на участие на заемоискателите при покупка на жилища.

В искането си главният прокурор посочва, че разпоредбите на § 10 от ЗИДЗУПГМЖСВ и § 12 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на ЗУПГМЖСВ противоречат на принципа на правовата държава и на чл. 17, ал. 5 от Конституцията на Република България. Параграф 10 от ЗИДЗУПГМЖСВ отменя § 9 от Заключителните разпоредби на от ЗИДЗУПГМЖСВ, а § 12 от Преходните и заключителни разпоредби на ЗИДЗУПГМЖСВ описва процедурите, които произтичат от това изменение. Разпоредбата на § 9 бе създадена с изменението на закона, обнародвано в Държавен вестник, бр. 9 от 2000 г. и бр. 31 от 2003 г. С нея се дава възможност на гражданите, включени в групите по чл. 3, ал. 1 от закона, да преобразуват определените им към 31.12.1990 г. спестовни числа в жилищни компенсаторни записи, с които да могат да купуват жилища и парцели, предназначени по плана за жилищно строителство, както и да участват в приватизационни сделки за закупуване на дялове и акции на търговски дружества, включени в списъка по чл. 11 от Закона за приватизация и следприватизационен контрол. Не беше уточнено обаче съотношението при преобразуване на спестовните числа в жилищни компенсаторни записи, което предизвика различни тълкувания и различен начин на процедиране от областните управители при издаване на временни удостоверения. От друга страна, жилищните компенсаторни записи по § 9 от Заключителните разпоредби на ЗИДЗУПГМЖСВ не са компенсаторни инструменти по смисъла на Закона за сделките с компенсаторни инструменти. В тази връзка считаме, че с отмяната на § 9 от Заключителните разпоредби на ЗИДЗУПГМЖСВ и създаването на § 12 в Преходните и

заклучителни разпоредби на ЗИДЗУПГМЖСВ, в които са описани процедурите, произтичащи от това, на практика се преодоляват създали се противоречия, нарушения и непълноти и се възстановяват правата на добросъвестни граждани, съблюдаващи закона.

С оглед изложеното, може да бъде направен изводът, че нормите, обявяването на чиято противоконституционност се иска, не са в противоречие с чл. 4, ал. 1 и чл. 17, ал. 5 от Конституцията на Република България, тъй като условията за придобиване право на компенсация са установени със закон и не е налице отчуждаване на собственост, а се определят условия за придобиване право на компенсация.

С уважение

РОСЕН ПЛЕВНЕСКИ
Министър на регионалното
развитие и благоустройството